

ΣΧΟΛΙΚΗ ΧΡΟΝΙΑ 2026-2027

ΠΛΑΙΣΙΟ ΜΑΘΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΛΟΓΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΑ Β΄ ΛΥΚΕΙΟΥ

Β΄ ΤΕΤΡΑΜΗΝΟ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ	
ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΕΣ ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ: 4	ΕΠΙΛΕΓΟΜΕΝΟ ΚΑΙ ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΣΤΗΝ ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ 1

ΔΙΔΑΚΤΙΚΑ ΕΓΧΕΙΡΙΔΙΑ*:

- Στ. Βιρβιδάκης, Βασ. Καρασμάνης, Χαρ. Τουρνά, *Αρχές Φιλοσοφίας. Β΄ Γενικού Λυκείου. Θεωρητική Κατεύθυνση* [Βιβλίο Μαθητή], ΥΠΔΒΘ, Αθήνα, ΙΤΥΕ-«ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» 2012.
- Στ. Βιρβιδάκης, Βασ. Καρασμάνης, Χαρ. Τουρνά, *Αρχές Φιλοσοφίας. Β΄ Γενικού Λυκείου. Θεωρητική Κατεύθυνση* [Βιβλίο Καθηγητή], ΥΕΠΘ-ΠΙ, Αθήνα, ΟΕΔΒ [χ.χ.].
- Θεοδόσιος Ν. Πελεγρίνης, *Αρχές Φιλοσοφίας. Β΄ Ενιαίου Λυκείου. Θεωρητική Κατεύθυνση*, [Βιβλίο Μαθητή], ΥΕΠΘ-ΠΙ, Αθήνα, ΟΕΔΒ 2002¹.
- Π.Ν Πανταζάκος – Θ.Ν. Πελεγρίνης, *Αρχές Φιλοσοφίας* [Βιβλίο Καθηγητή]. *Γ΄ Λυκείου Θεωρητικής Κατεύθυνσης*, Αθήνα, ΟΕΔΒ 2001².
- Διον. Αναπολιτάνος, Δημ. Γαβαλάς, Απ. Δέμης, Κων. Δημητρακόπουλος, Βασ. Καρασμάνης, *Λογική. Θεωρία και Πρακτική. Γ΄ Ενιαίου Λυκείου. Θετική και Θεωρητική Κατεύθυνση. Μάθημα Επιλογής* [Βιβλίο Μαθητή], ΥΕΠΘ-ΙΕΠ, Αθήνα, ΙΤΥΕ-«ΔΙΟΦΑΝΤΟΣ» 2012.
- Δημήτρης Πορτίδης, *Προτασιακός Λογισμός. Η Αληθοσυναρτησιακή Λογική* [Σημειώσεις Καθηγητή], Λευκωσία, ΥΠΠ-ΥΑΠ 2016.

* Διαθέσιμα σε ψηφιακή μορφή στον ιστοχώρο του μαθήματος στην ιστοσελίδα του ΥΠΑΝ.

ΓΕΝΙΚΟΣ ΣΚΟΠΟΣ

Λαμβάνοντας υπόψη τη ρευστότητα που χαρακτηρίζει τον όρο «Φιλοσοφία», και συνεπώς την αδυναμία οριστικής απάντησης στο ερώτημα «Τι είναι η Φιλοσοφία», το Αναλυτικό Πρόγραμμα Λογικής-Φιλοσοφίας κινείται ακριβώς στους δρόμους που ορίζει η φιλοσοφική σκέψη, δηλαδή σε μία διαφορετική σύλληψη και θεώρηση της πραγματικότητας, που οδηγεί σε μία διαφορετική στάση ζωής, και στην καλλιέργεια δεξιοτήτων του «κρίνειν» και του «σκέπτεσθαι», όπως διαμορφώθηκαν από την αρχαία ελληνική-φιλοσοφική σκέψη – κατά τη γένεση δηλαδή της Φιλοσοφίας – μέχρι και τη σύγχρονη δυτική φιλοσοφία. Το ενδιαφέρον επικεντρώνεται σε αυτές ακριβώς τις παραμέτρους που θα καταστήσουν τους αυριανούς ανθρώπους, πολίτες και επιστήμονες, ικανούς να απορούν και να σκέφτονται αντιλαμβανόμενοι/νες τη διαρκή εξέλιξη της γνώσης.

Το μάθημα εστιάζει στη γονιμοποιό δύναμη της φιλοσοφικής πολυφωνίας, όπως εμφανίζεται στις επιμέρους φιλοσοφικές ιδέες και θεωρίες και στοχεύει στην άσκηση των μαθητών/τριών στον κριτικό έλεγχο και την αποδόμηση των δογματικών θέσεων περί της μίας και σωστής σκέψης ή της μίας ορθής και εξαντλητικής θεωρίας. Η επαφή με τις επιμέρους θεωρίες δεν γίνεται γραμμικά-χρονικά, δηλαδή ιστορικά, αλλά στη βάση επιμέρους «Θεματικών Ενοτήτων» εντός των οποίων η γραμμική-χρονική και ιστορική διάσταση του περιεχομένου της Φιλοσοφίας αποκτά νόημα και καθίσταται λειτουργική για τη σύγχρονη σκέψη. Η καλλιέργεια της κριτικής σκέψης των μαθητών/τριών επιχειρείται μέσω της ελευθερίας, αλλά και των ορίων που προβάλλει η πολυφωνία των φιλοσοφικών θεωριών και των επιμέρους φιλοσοφικών κλάδων (Γνωσιολογία, Μεταφυσική, Λογική, Φιλοσοφία της Επιστήμης, Φιλοσοφία του Νου, Ηθική, Αισθητική, κ.ά.). Συγκεκριμένα, η εξέταση των επιμέρους ιδεών και εννοιών

¹ Το εν λόγω διδακτικό εγχειρίδιο είναι διαθέσιμο μόνο σε ψηφιακή-ηλεκτρονική μορφή.

² Ο.π.

ακολουθεί τον δρόμο της πνευματικής ελευθερίας που διανοίγεται με την πολυπρισματική θεώρησή τους στην πορεία του χρόνου, δηλαδή από την προσωκρατική μέχρι και τη σύγχρονη δυτική φιλοσοφία, αλλά οφείλει να επιστρέψει στο ιστορικό παρόν και μέλλον των μαθητών/τριών δίνοντας λύσεις σε σημαντικά ερωτήματα που τους/τις απασχολούν και οδηγώντας τους/τις στον μέγιστο δυνατό βαθμό αυτογνωσίας, αυτοσυνειδησίας και αυτοκαθορισμού μέσα στο ιστορικό και κοινωνικό γίνεσθαι.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ		
ΕΝΟΤΗΤΕΣ / ΚΕΦΑΛΑΙΑ		ΠΕΡΙΟΔΟΙ ΔΙΔ.
4.	ΑΝΑΖΗΤΩΝΤΑΣ ΤΗ ΓΝΩΣΗ – ΤΙ ΕΙΝΑΙ ΓΝΩΣΗ ΚΑΙ ΠΩΣ ΤΗΝ ΑΠΟΚΤΟΥΜΕ;	
4.1	Το ερώτημα για τη δυνατότητα της Γνώσης	
4.1.1	Η δυνατότητα και η εγκυρότητα της Γνώσης. Βασικές αρχές του «Σκεπτικισμού».	4
4.1.2	Η θέση για την αδυνατότητα της γνώσης. Μορφές αρχαίου και νεότερου «Σκεπτικισμού».	4
4.2	Το πρόβλημα του ορισμού της Γνώσης	
4.2.1	Η προσπάθεια ορισμού της Γνώσης και η αναγκαιότητα αιτιολόγησης των πεποιθήσεων.	2
4.3	Θεωρίες για την πηγή της Γνώσης	
4.3.1	Ορθολογισμός (ή Ρασιοναλισμός).	5
4.3.2	Εμπειρισμός.	5
4.3.3	Καντιανή – Συνθετική προσέγγιση.	5
4.4	Τα Αντικείμενα της Γνώσης	
4.4.1	Μεταφυσικές θέσεις για τα αντικείμενα της Γνώσης.	2
5.	ΔΙΕΡΕΥΝΩΝΤΑΣ ΤΗΝ ΕΠΙΣΤΗΜΗ – ΣΧΕΣΗ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΤΗΜΗΣ	
5.1	Φιλοσοφία – Γνώση – Επιστήμη	
5.1.1	Η Φιλοσοφία ως πηγή των επιστημών.	3
5.2	Η επίδραση του Εμπειρισμού	
5.2.1	Γνωσιολογία και Θεωρία της Επιστήμης. Ο εμπειρικός έλεγχος ως δυνατότητα επαλήθευσης (επικύρωσης) ή διάψευσης της επιστημονικής γνώσης και θεωρίας.	3
5.3	Τι Πρέπει να είναι η Επιστήμη ή τι Είναι;	
5.3.1	Η Επιστήμη μέσα στο ιστορικό γίνεσθαι: η εξέλιξη των διαφορετικών τρόπων αντίληψης και η εναλλαγή των επιστημονικών προτύπων.	3
5.4	Επιστήμη, Τεχνική, Τεχνολογία	
5.4.1	Η πορεία του πνεύματος από την τεχνική στην επιστήμη και από την επιστήμη στην τεχνολογία.	4

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ	
ΓΡΑΠΤΗ	ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ/ΣΥΝΤΡΕΧΟΥΣΑ/ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ
Εξέταση στην εξεταστέα ύλη Β΄ Τετραμήνου.	i. Συμμετοχή μαθητή/τριας στην τάξη. [Ενδεικτικά: ενδιαφέρον για το μάθημα, ανάπτυξη πρωτοβουλιών, προφορική συμμετοχή κ.ά.] ii. Κατ' οίκον εργασία. [Ασκήσεις εμβάθυνσης και συγγραφή φιλοσοφικών δοκιμίων που ανατίθενται σε υποχρεωτική ή/και προαιρετική βάση] iii. Ατομική ή ομαδική δημιουργική εργασία μελέτης που προετοιμάζεται κατόπιν ανάθεσης και με την καθοδήγηση του/της διδάσκοντα/διδάσκουσας. Η εν λόγω εργασία παρουσιάζεται από τους μαθητές/τριες στην τάξη. [Συνθετικές-Ερευνητικές Εργασίες σε θεμελιώδη ζητήματα που εξετάζει η Φιλοσοφία και η Λογική] iv. Δραστηριότητες διάκρισης ή/και εθελοντική εργασία που σχετίζονται με το μάθημα πέραν της διδασκαλίας στην τάξη. [Ενδεικτικά: σύντομες κριτικές, ανάλυση και σύγκριση φιλοσοφικών ιδεών, επεξηγήσεις φιλοσοφικών εννοιών, συμμετοχή σε διαγωνισμούς, συμμετοχή σε συνέδρια κ.ά.]